प्राप्तिऽग्राह] · गुणवचनाच्चोदनाशब्दस्य ॥२०॥ यस्माद्गुणवचनाश्चोदनाशब्दाः न च प्रकृतौ गुणशब्देनोपलक्षणं कृतम् · नन्विदानीमेवोक्तम् यथालिङ्गं पश्वभिधायका रोहितादयः शब्दाः इदानीम् गुणवचना इति विरुद्धम् · उच्यते नैतद्विरुद्धम् रोहितादिशब्दा हि स्वार्थमभिधाय तद्वति द्रव्यविशेषे वर्तन्ते न शुक्लशब्दादिवद्द्रव्यमात्रे · कुत एतत् गोद्रव्यऽएव प्रयोगात् प्रत्ययाच्च · तेन गुणवचनत्वेऽपि सति द्रव्याभिधायकत्वमविरुद्धम् · यथा कलभकिसोरबर्करादयः शब्दा वयोविशेषवचना अपि सन्तो विशिष्टजातिव्यवच्छिन्नद्रव्यगतं वयोऽभिदधति एवं च सति छागोस्रमेषशब्दैरेवोपलक्षणं युक्तमिति । ननु च रोहितादिशब्दानां जात्यभिधायकत्वे गोऽव्यजशब्दैरप्युपलक्षणं प्राप्नोति तेऽपि हि तज्जात्युपलक्षणसामर्थ्ययुक्ता इति · ततः किम् · छागोस्रमेषशब्दानामुपलक्षणसामर्थ्यमुपनीयते एतैरेवोपलक्षणमिति न नियोगतः प्राप्नोति · अत्रोच्यते ·। सं° तूपरादयश्चोद°शब्दाः विधिशब्दाः गुणवचना यतः · [न च प्रकृतावग्नीषोमीये गुणवचनेन द्रव्याभिधानम् किं तर्हि जातिवचनेन छागशब्देन · अतोऽत्रापि (जाति)शब्दा एव प्रयोज्याः । तर्हि उक्तन्यायविरोधो भविष्यतीत्यत आह ·] ।

प्रकृतौ चावचनात् ॥२१॥ प्रकृतौ अग्नीषोमीयं पशुमालभेतेति चोदनायां छागशब्देनोपलक्षणं दृष्टम् · तथा गौरनूबन्ध्य इति चोदनायामुस्रशब्देन शाखान्तरे · तथा चरकसौत्रामण्यामृषभेण सह विकल्पत्वूपता पठ्यते मेषस्य तत्र च मेषशब्देनोपलक्षणं दृष्टम् · तेनेह चिन्त्यते तज्जातीयद्रव्याणि किं तैरेव शब्दैरुपलक्षणं क्रियतामुत शब्दान्तरैरिति · तैरेवेति युक्तत्वूपतरम् ते ह्यन्यत्र द्रव्याणामुपलक्षणं कुर्वाणा दृष्टाः · इहापि च तज्जातीयान्येव द्रव्याणीति · तस्मात्तैरेवोपलक्षणमिति · अत आचार्येण साधूक्तम् छागोस्रमेषाः पश्वभिधानादिति । अपि चैवं क्रियमाणे वैदिकमेवोपलक्षणं भवतीतरथा लौकिकं स्यात् · तस्माच्छागोस्रमेषशब्दैरेवोपलक्षणम् । अपि च निगमेष्वेवं द्रव्येषु छागोस्रमेषशब्दाः प्रयुक्ता दृश्यन्ते · न च निगमकारस्य कश्चित्प्रतारणीयः अतस्तत्स्मरणमपि समूलत्वादविरोधाच्च प्रमाणमेवेति । सं° प्रकृतावपि विधिशब्दस्यावचनात् · न हि प्रकृतौ अग्नीषोमीयं पशुमालभेत लोहितसारङ्गः स्यात् कृष्ण-